

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

RADEK SKLENÁŘ

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Leasing v ČR – vzestup a pád v uplynulých dvaceti letech

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Říjen/2011

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Radek Sklenář/PE28

JMÉNO VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

RNDr. Ludvík Prouza, CSc.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/-a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/-a pouze literární prameny v práci uvedené.

Datum a místo: 23.8.2011 Rakovník

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce. Zároveň děkuji České leasingové a finanční asociaci za poskytnutí podkladů nezbytných ke zpracování mé bakalářské práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

**Leasing v ČR – vzestup a pád
v uplynulých dvaceti letech**

Leasing in the Czech Republic - Rise and Fall of the last twenty years

Autor: Radek Sklenář

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem leasingu v České republice za posledních dvacet let. Analyzuje jeho vzestup a pád v posledních letech. Zpočátku je představen leasing jako finanční nástroj, jeho právní úprava a členění. Popsány jsou jednotlivé formy leasingu. Stejně tak je nastíněn i úvěr, jako nejbližší forma financování. Dále je pomocí jednoduchých grafů znázorněn vývoj leasingu, podíl jednotlivých komodit na celkových objemech. Zobrazen je i vývoj leasingu osobních vozů, jakožto nejčastěji financované věci. Práce hodnotí současný stav leasingu v ČR a jeho současnou právní úpravu. Detailněji byl prozkoumán operativní leasing. Tato forma je v současné době na vzestupu a jsou do ní vkládány velké naděje. Pomocí matematických metod je na modelovém příkladu zjištěna výhodnost leasingu oproti úvěru. Zjištěny byly rozdíly i v administrativní náročnosti a v daňových dopadech.

Summary

This bachelor study deals with the development of leasing in the Czech Republic over the past twenty years. Analyzes the rise and fall in recent years. Initially introduced leasing as a financial instrument, its rules and structure. Describes the various forms of leasing. It is also outlined as a loan, as the closest form of financing. Furthermore, using simple graphs illustrates the development of leasing, the share of each commodity in total volumes. Showing development and leasing of passenger cars, as most things funded. The work assesses the current state of leasing in the Republic and its current legislation. Detail was explored operating leases. This form is currently on the rise, and in it put great hopes. Using mathematical methods to model the example found advantages of leasing over a loan. Differences were detected in the administrative burden and tax consequences.

Klíčová slova:

Leasing, úvěr, financování, analýza.

Keywords:

Lease, loan, financing, analysis.

JEL Classification:

C1 - Econometric and Statistical Methods and Methodology: General

G21 - Banks; Other Depository Institutions; Micro Finance Institutions; Mortgages

M41 - Accounting

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Leasing	2
2.1 Právní úprava leasingu.....	2
2.2 Historie leasingu	4
2.3 Členění leasingu.....	4
2.3.1 Finanční leasing.....	5
2.3.2 Operativní leasing.....	5
2.3.3 Zpětný leasing.....	6
2.4 Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA)	6
3 Úvěr.....	7
3.1 Členění úvěrů.....	8
3.2 Zajištění úvěru	8
4 Vývoj leasingu v ČR	9
4.1 Vývoj leasingu v uplynulých letech.....	10
4.1.1 Srovnání vývoje movitého a nemovitého majetku	13
4.1.2 Analýzu vývoje objemu leasingu jednotlivých komodit movitého majetku	14
4.1.3 Vývoj leasingu osobních vozů.....	16
4.1.4 Vývoj operativního leasingu.....	18
4.2 Současná situace leasingu v ČR.....	21
4.2.1 Legislativní změny po roce 2008.....	22
4.2.2 Leasing a DPH.....	24
5 Porovnání leasingu s úvěrem.....	26
5.1 Porovnání výhodnosti pomocí matematických metod.....	26
5.1.1 Čistá výhoda leasingu.....	27
5.1.2 Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr	31
5.2 Srovnání leasingu a úvěru z hlediska administrativní náročnosti a daňových dopadů	34
5.2.1 Administrativní náročnost	34
5.2.2 Daňové dopady	35
5.3 Vývoj spotřebitelského úvěru na českém trhu	35
6 Zhodnocení vývoje leasingu.....	36
7 Závěr.....	37

Seznam zkratk

ČLFA	Česká leasingová a finanční asociace
ZDP	Zákon o dani z příjmu
ZDPH	Zákon o dani z přidané hodnoty

Seznam tabulek

Tabulka 1 Zrychlené odpisy modelového příkladu.....	30
Tabulka 2 Vstupní údaje pro modelový příklad.....	30
Tabulka 3 Výpočet nákladů spojených s leasingem	32
Tabulka 4 Výpočet nákladů spojených s úvěrem - úroky	33
Tabulka 5 Výpočet nákladů spojených s úvěrem – úrok z úvěru a odpisy	33
Tabulka 6 Kvantifikace výdajů obou variant financování	34

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj celkového objemu leasingu.....	11
Graf 2 Vývoj podílů nemovitostí na celkovém objemu leasingu.....	13
Graf 3 Podíl jednotlivých komodit na celkových objemech leasingu.....	15
Graf 4 Vývoj objemu leasingu osobních vozů za posledních dvacet let.....	16
Graf 5 Vývoj operativního leasingu.....	19
Graf 6 Vývoj spotřebitelského úvěru na českém trhu.....	36

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem leasingu v České republice v uplynulých dvaceti letech. Hodnotí jeho vývoj za uplynulých dvacet let, přibližuje vývoj v posledních letech, analyzuje příčiny vzestupů a pádů, porovnává efektivnost s úvěrem, jakožto nejbližší alternativou financování. Na základě tohoto výzkumu se snaží odpovědět na otázku, zda a proč došlo k útlumu financování za pomoci leasingu v ČR, předpovědět blízkou budoucnost tohoto financování a vyhodnotit výhody či nevýhody oproti úvěru.

Předmětem zkoumání této práce je leasing, jakožto finanční nástroj financování movité i nemovité věci. Dalším předmětem zkoumání je úvěr, nejbližší alternativou k leasingu. Stěžejním bodem práce je analýza vzestupu leasingu a následného poklesu v posledních letech. V návaznosti na to je zpracován vývoj spotřebitelského úvěru, jakožto nejbližší formy financování. Jsou porovnány výhody a nevýhody obou alternativ z finančního hlediska jako jsou úroky, daňové zatížení, možnosti odpisů. Dále je začleněno i hledisko administrativní náročnosti, přechodu do majetku firmy, vliv na jeho zadlužení v případě využití tohoto typu financování.

Opěrným bodem celé práce je zejména vývoj leasingu a úvěru na trhu. Pomocí jednoduchého grafu a křivky přiblížen vývoj v uplynulých letech. Srovnán vývoj obou alternativ financování v časové řadě.

Pomocí matematických metod, konkrétně vzorce pro výpočet čisté výhody leasingu a metody diskontovaných nákladů na leasing a úvěr byla spočítána výhodnost leasingu a úvěru. Na základě výsledků bylo možné zhodnotit, která forma financování je z matematického hlediska výhodnější.

Výsledky jsou v této bakalářské práci analyzovány spolu s přihlédnutím k dalším faktorům, jako jsou dostupnost, administrativní rozdíly, bonusy, majetnická práva atd.

Na konci se práce snaží zjistit skutečný stav leasingu na českém trhu v současné době a odhadnout jeho možný vývoj či perspektivu do budoucna.

2 Leasing

Pojem leasing je dnes celkem běžně známým nástrojem financování hmotného i nehmotného majetku. Pochází z anglického výrazu „lease“ znamenající pronájem, resp. smlouvu o pronájmu. Leasing tedy znamená i v českém kontextu pronájem či nájem hmotných i nehmotných věcí a práv, kdy pronajímatel (osoba, která majetek pronajímá) poskytuje za úplatu nebo jiné nepeněžní plnění nájemci (osobě, která si majetek pronajímá) právo danou věc používat v průběhu doby pronájmu. Po dobu pronájmu však majetek zůstává ve vlastnictví pronajímatele a to až do konce leasingové smlouvy.¹

2.1 Právní úprava leasingu

Pokud bychom hledali v české právní úpravě samotný pojem leasing, nebo leasingová smlouva, nemohli bychom nic nalézt. Vlastní pojem leasingová smlouva neupravuje. Základními právními normami, které leasing upravují (tedy nájem, pronájem) je zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v platném znění. Zásadní ustanovení představují především § 652 - § 662 občanského zákoníku, které upravují smlouvu o výpůjčce. Smlouvou o výpůjčce vznikne vypůjčitel (ten, kdo si věc půjčuje) právo věc po dohodnutou dobu bezplatně užívat. Půjčitel (ten, kdo věc půjčil) je povinen předat vypůjčitelu věc ve stavu způsobilém k řádnému užívání. Dále § 663 - § 723 občanského zákoníku, které upravují nájemní smlouvu. Nájemní smlouva se liší od smlouvy o výpůjčce především v tom, že nájem se sjednává za úplatu. Nájemní smlouva je tedy základem pro vytvoření právního vztahu chápaného z hlediska leasingu jako operativní leasing (pojem operativní leasing bude vysvětlen v dalších částech práce). V § 663 - § 684 občanského zákoníku jsou řešeny obecné náležitosti nájemního vztahu, je vymezen pojem nájem a definováno skončení nájmu. V § 685 - § 716 občanského zákoníku jsou upravená zvláštní ustanovení nájmu bytu, v § 717 - § 718 zvláštní ustanovení nájmu obytných místností v zařízeních určených k trvalému bydlení, dále § 719 řeší podnájem bytu, § 720 nájem a podnájem nebytových prostor, § 721 - § 723 podnikatelský nájem věcí movitých. Dále je nutné zmínit § 489 - § 496 obchodního zákoníku upravující smlouvu o koupi najaté věci, podle níž se postupuje při odkupu

¹ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

najatého majetku, tedy v případě leasingu při odkupu věci po skončení smlouvy finančního leasingu.²

Dle vyjádření České leasingové a finanční asociace jsou však pokusy posuzovat leasingové operace z hlediska úpravy smluvních typů, které se v některých ohledech leasingu podobají, problematické. Složitá je aplikace konkrétních ustanovení obchodního zákoníku a občanského zákoníku na operace finančního leasingu. Např. je sporný § 489 - 496 o smlouvě o koupi najaté věci. V případě finančního pronájmu nepřechází nebezpečí škody na věci od leasingového pronajímatele na druhou smluvní stranu až s přechodem vlastnictví k předmětu smlouvy, jak je tomu u smlouvy o koupi najaté věci, ale zásadně okamžikem předání předmětu leasingu. Přechod vlastnictví je v leasingové operaci chápán jako součást celého komplexu vztahů charakteristických pro leasing, nedochází tedy k němu odděleně a pouze v návaznosti na nájemní smlouvu, jako u koupě najaté věci. Specifická u finančního leasingu je i zásadní nevypověditelnost smlouvy s perspektivou převodu vlastnictví na konci leasingu. Leasing se také liší od nájmu a to svou pořizovací funkcí. Předmět užívání je v případě leasingu pořízen leasingovou společností na základě výběru nájemce bezvýhradně za účelem předání do užívání nájemci. Na nájemce, resp. příjemce leasingu přechází také zodpovědnost za vzniklé škody na věci, nebezpečí vzniklá jeho provozem, nese náklady na jeho provoz, údržbu a opravy.

Liberální jsou v České republice i podmínky pro leasingové podnikání. V ČR může vystupovat jako poskytovatel leasingu jakákoliv obchodní společnost nebo fyzická osoba při splnění obecných základních podmínek pro soukromé podnikání. Leasing je na základě zák. č. 455/91 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, řazen mezi volné živnosti. Leasing poskytují i banky, které jsou oprávněny k provozování operací finančního leasingu přímo ze zákona č.21/92 Sb., o bankách. Po získání povolení ČNB mohou na základě zákona o bankách u nás provozovat leasing i pobočky zahraničních bank zřízené na území ČR.³

² VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

³ ČLFA - *Česká leasingová a finanční asociace* [online]. 2009 [cit. 2011-07-29]. Úprava leasingu v právu ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=41>>.

2.2 Historie leasingu

Leasing v podobě, v jaké ho zhruba známe dnes, vznikl po skončení 2. světové války v 50. letech v USA. První leasingová společnost byla založena v roce 1952 v San Francisku pod názvem United States Leasing Corporation. Do západní Evropy se leasing dostal v 60. letech jako základní nástroj pro dosažení vyššího odbytu výrobků. Od té doby se rozšiřuje po celém světě a narůstal jeho význam. Zejména nadále v USA a zemích západní Evropy, především pak ve Velké Británii.⁴

V československém státě se leasing objevuje poprvé v roce 1977, kdy stát nedisponoval hotovými penězi a chtěl-li pořídit moderní technologická vybavení, musel se začít zabývat vhodnou alternativou financování.⁵

V roce 1977 byly v návaznosti na tuto potřebu stanoveny podmínky užití leasingu v dokumentu „Společné zásady federálního ministerstva zahraničního obchodu, Státní plánovací komise a Státní banky československé pro uskutečňování dovozu strojů na základě nájemních smluv“.⁶

Běžný občan tehdy ČSFR se s běžnou formou leasingu neseťkal. Byla zde jen možnost přibližné formy financování pomocí MULTISERVISU.

Ke skutečnému prosazení leasingu došlo až po sametové revoluci. Postupně docházelo k výraznému nárůstu objemu leasingových obchodů a leasing v českých podmínkách zdomácněl.

2.3 Členění leasingu

Leasing jako forma financování nabývá několika podob. Samotný pojem leasing je dnes již velmi zavádějící z důvodu rozdílnosti jednotlivých forem financování pomocí leasingu.

⁴ VÁLEK, Vratislav; BÁČA, Jan. *Leasing : moderní způsob financování investic*. Praha : Management Press, 1994. 120 s. ISBN 80-85603-57-8.

⁵ *IHNED.CZ* [online]. 1.10.2000 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingu v mezinárodních souvislostech. Dostupné z WWW: <<http://pravnicka.ihted.cz/c1-12228350-vyvoj-leasingu-v-mezinarodnich-souvislostech>>.

⁶ ČIHOVSKÝ, Ludvík. *Jak pořídit stroje a zařízení leasingem?* . 1995. Ostrava : Montanex, 1995. 185 s. ISBN 80-85780-31-3.

Leasing se člení na finanční leasing, operativní leasing, zpětný leasing.

2.3.1 Finanční leasing

Finanční leasing je právě tou nejvýznamnější a v podstatě nejznámější formou leasingu. Jedná se o dlouhodobý pronájem majetku, kdy pronajímatel (poskytovatel leasingu) převádí na nájemce (příjemce leasingu) některá rizika a výnosy spojené s fungováním pronajaté věci. Doba leasingu se v podstatě kryje s dobou ekonomické životnosti pronajímaného majetku a leasingové splátky pokrývají pořizovací cenu majetku včetně úroků a ziskovou marží poskytovatele leasingu. Leasingová smlouva je za normálních podmínek nevypověditelná. Pronajímatel neposkytuje k leasingu další služby, starost o údržbu, servis a opravy přechází na nájemce.

Smlouvy o finančním leasingu většinou zajišťují právo nájemci na odkup věci po skončení leasingu. Ve spoustě zemí je dokonce odkoupení majetku povinnou součástí leasingových smluv.

Finanční leasing slouží k trvalému pořízení daného majetku formou splátek za předem daných podmínek. Na rozdíl od úvěru je v době trvání smlouvy předmět leasingu v majetku poskytovatele leasingu. Podnik jej tudíž nemůže ani odepisovat, za náklad jsou považovány splátky leasingu snižující daňovou základnu.⁷

2.3.2 Operativní leasing

Operativní leasing je znám také pod pojmem provozní leasing. Od finančního leasingu se liší délkou pronájmu a přechodem vlastnického práva na konci leasingu. Operativní leasing se charakterizuje jako krátkodobý pronájem, kdy doba pronájmu je kratší než ekonomická životnost pronajímaného majetku. Minimální délka operativního leasingu není limitována. Po uplynutí leasingové smlouvy se majetek vrací pronajímateli. Pronajímatel zajišťuje během leasingu také údržbu, opravy a servis majetku. Důležitou

⁷ VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

charakteristikou také je, že leasingová smlouva je vypověditelná a veškerá rizika, která plynou z vlastnictví majetku, nese pronajímatel.⁸

2.3.3 Zpětný leasing

Trochu opomíjenou formou leasingu je zpětný leasing. Není tolik rozšířený, ovšem lze se s ním setkat. Jde v podstatě o výkup majetku leasingovou společností a jeho opětovný pronájem nájemci. Podnik, ale i soukromá osoba má možnost tímto způsobem řešit svou těžkou finanční situaci, kdy v podstatě splácí svůj již jednou nabytý majetek. V konečném důsledku může zpětný leasing nabývat podoby jak finančního leasingu, tak i operativního.

2.4 Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA)

„Působila od poloviny r. 1991 jako Asociace leasingových společností ČSFR. V září 1992 byla založena Asociace leasingových společností České republiky jako samostatné zájmové sdružení českého leasingu. V dalších letech se začalo zabývat i dalšími nebankovními finančními produkty a jejími členy se staly i někteří poskytovatelé spotřebitelských úvěrů, prodejů na splátky a factoringu. Členská schůze konaná 24. ledna 2005 rozhodla o odpovídající změně názvu asociace na Česká leasingová a finanční asociace.

Asociace se podílí na přípravě závažnějších právních předpisů souvisejících s nebankovními finančními produkty a s postavením společností poskytujících leasing, spotřebitelské úvěry, splátkové prodeje a factoring. Napomáhá svým členům i při výkladu a aplikaci platných právních předpisů. V jejím rámci byly vypracovány všeobecné podmínky leasingu a připraveny další dokumenty k zajištění vlastnických i jiných práv leasingových společností v průběhu leasingových operací. Asociace prosazuje naplňování Etického kodexu jednání členských společností. Vede listinu rozhodců využitelných k rozhodování sporů z leasingových, úvěrových a splátkových smluv.

⁸ VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

Asociace zároveň plní řadu dalších funkcí. Podává informace o svých členech zájemcům o uzavření konkrétních leasingových, splátkových a úvěrových obchodů. Organizuje výměnu zkušeností svých členů a zaměřuje se i na hlubší analýzu řady aktuálních problémů domácího leasingu, spotřebitelských úvěrů, úvěrů pro podnikatele a prodejů na splátky a factoringu, včetně trendů dalšího rozvoje nebankovních finančních produktů v české ekonomice. Pro tyto účely zřídila expertní výbory.

Důležitým úkolem asociace je zastupování členských společností a v řadě ohledů i celé domácí nebankovní finanční komunity v nekomerčních vztazích se zahraničními sdruženími s jinými cizími subjekty. Slouží k tomu především členství v Evropské federaci leasingových asociací (LEASEUROPE). V r. 1996 hostila v Praze jako první asociace ze zemí střední a východní Evropy vrcholnou schůzku evropského leasingu - výroční konferenci LEASEUROPE. V roce 2009 proběhla v Praze další výroční konference LEASEUROPE a EUROFINAS. Využívá i možností, které vyplývají ze styků s obdobnými asociacemi jiných států. Od r. 2006 je ČLFA členem Evropské federace asociací finančních domů (EUROFINAS), od r. 2010 členem EU federace pro factoring a komerční financování (EUF). Informuje zahraniční partnery o podmínkách pro investice, leasing a další finanční produkty v České republice. V současné době je členem České leasingové a finanční asociace 59 firem, které realizují kolem 97% objemu všech tuzemských leasingových obchodů, většinu nebankovních úvěrů pro spotřebitele a většinu factoringových obchodů.⁹

3 Úvěr

Leasing není jediná možnost, jak financovat majetek, aniž bychom potřebovali hotovost v celkové výši pořizovací ceny. Jednou z alternativ je úvěr. Podnik koupí majetku na úvěr získává určité výhody. Majetek je sice nakoupen za „cizí“ kapitál, ovšem již okamžikem nákupu se stává kupující vlastníkem a má právo tento majetek daňově odpisovat. Navíc tuto výhodu umocňuje fakt, že úroky z úvěru jsou za podmínek stanovených zákonem v § 24 odst. 2 písm. i) ZDP daňově uznatelným nákladem.¹⁰

⁹ ČLFA - Česká leasingová a finanční asociace [online]. 2009 [cit. 2011-07-31]. ČLFA se představuje. Dostupné z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=1>>.

¹⁰ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Stejně jako u leasingu, i v případě úvěru se jedná o dvoustranný vzájemný vztah poskytovatele (věřitele) a příjemce úvěru (dlužníka). Dlužník se zavazuje splatit svůj závazek vůči věřiteli v předem stanoveném termínu i s příplatkem, tedy úrokem.

3.1 Členění úvěrů

Úvěr se člení dle několika hledisek. Členit jej lze dle účelu využití, na který se poskytuje, dle subjektu, který jej poskytuje, dle příjemce či dle měny, ve které je poskytnut.

Dále se úvěry člení na:

- krátkodobé (se splatností do 1 roku);
- střednědobé (se splatností do 5 let);
- dlouhodobé (se splatností delší než 5 let).

3.2 Zajištění úvěru

Zajištění úvěru není nic jiného, než opatření prováděná bankou, které mají za cíl zajistit řádné splacení úvěru včetně úroků. Banka si prověří u svého klienta schopnost splácet, tzv. bonitu, na základě jím dodaných podkladů. Tímto se rozumí potvrzení o výši příjmu u fyzických osob, u podnikatelů daňová přiznání, účetní výkazy. Dále se klient prověřuje v registrech neplatičů. V případě větších úvěrů, o které žádají podnikatelské jednotky, banka prověřuje i jejich finanční a podnikatelské plány.

Přes veškerou finanční analýzu klienta však banka žádá určité formy zajištění. Rozlišujeme několik druhů. Jedním z nich je osobní ručení. Závazek za řádné splacení úvěru na sebe přebírá třetí osoba v případě, že jej dlužník nesplní.

Další formou je tzv. věcné zajištění, tedy zástavní právo k movitým i nemovitým věcem. Banka realizuje zástavní právo v případě včasného neuhrazení závazku klientem.

Je možné se v praxi setkat i s další formou zajištění. Dalšími příklady jsou depotní směnka, postoupení pohledávek a další.

4 Vývoj leasingu v ČR

Jak již bylo v části zabývající se historií leasingu zmíněno, došlo k rozšíření této formy financování v České republice (dříve Československu) teprve po roce 1990. “V ČR dnes funguje na leasingovém trhu mnoho leasingových společností různého druhu (nezávislé leasingové společnosti, dceřiné společnosti bank, společnosti větších výrobců a dovozců). Leasing uskutečňují i některé banky přímo nebo některé společnosti jako svou doplňkovou činnost. Většina leasingových společností má univerzální charakter – nespecializuje se na určité komodity. Jen leasingové společnosti výrobců se orientují na leasing vybraných výrobků.

Nejdříve na leasingovém trhu v ČR převyšovala poptávka nad nabídkou. Vyplývalo to z nedostatečné vybavenosti podniků vlastním kapitálem a z přetrvávající poměrně silné úvěrové restriktce a omezeného emitování podnikových obligací. Převaha poptávky po leasingových zdrojích způsobovala, že leasingové společnosti kalkulovaly s relativně vyšší ziskovou přírážkou, značnou část rizika přesunovaly na nájemce, méně se přizpůsobovaly možnostem a potřebám podniků, málo rozvíjely žádoucí doprovodné služby pro podniky (technické, poradenské, zprostředkovací aj.)

Postupně se leasingový trh začal konsolidovat, opustila jej řada leasingových společností, zvýšila se konkurence na straně nabídky. To vše vedlo ke snížení ziskových marží leasingových společností, k pestřejším a výhodnějším nabídkám pro nájemce s využitím různých slev, nestandardních způsobů splátek aj.

Rozsah leasingového financování a jeho dynamika je úzce závislá na systému podnikového zdanění, který determinuje podmínky, za kterých je nájemné uznáváno jako výdaj snižující daňový základ.

Podle platné úpravy pro rok 2005 v ČR je za finanční leasing považován pronájem za těchto podmínek:

- a) Najatý hmotný a nehmotný majetek přejde po skončení doby pronájmu s následnou koupí do vlastnictví nájemce.
- b) Doba pronájmu je delší než 20 % stanovené doby odepisování podle daňového zákona, nejméně však 3 roky (výjimkou jsou nemovitosti, kde doba pronájmu musí trvat nejméně 8 let).

- c) Kupní cena najatého majetku, za kterou pronajímatel prodá tento majetek po ukončení pronájmu nájemci, nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by majetek měl při rovnoměrném odepisování podle daňového zákona.¹¹

4.1 Vývoj leasingu v uplynulých letech

Na území bývalého Československa se můžeme s prvními leasingovými smlouvami setkat zhruba na přelomu 60. – 70. let, tedy v době centrálně řízené ekonomiky. Ovšem díky tehdejšímu politickému uspořádání nedošlo k jeho plnému rozvinutí.¹² Opravdový nástup leasingu v podobě, v jaké ho známe dnes, nastal tedy až díky nástupu tržní ekonomiky. V době, která již umožnila vznik soukromých subjektů, soukromého podnikání. Leasing se stal spolu s úvěrem hlavním zdrojem financování movitého i nemovitého majetku podniků.

Již od počátku devadesátých let byla založena spousta leasingových společností různého zaměření. Buďto zaměření všeobecného nebo komoditně specializovaného. Na tehdy československém trhu začaly působit leasingové společnosti celostátně i regionálně působící, domácí i kapitálově propojené se zahraničními bankami či významnými zahraničními leasingovými firmami. Začalo docházet ke všeobecnému rozšíření povědomí o využitelnosti leasingu, jeho specifikách, požadavcích na získání této formy financování, jeho výhod i nevýhod. Nezbytné bylo i vytvořit právní rámec pro využití tohoto finančního nástroje. Leasing se stal neodmyslitelnou součástí trhu.¹³

Nejen podniky však využívaly služeb tohoto finančního nástroje. Postupně se dostával i do povědomí domácností, kde leasing začal hrát významnou roli především při financování nákupu automobilu.

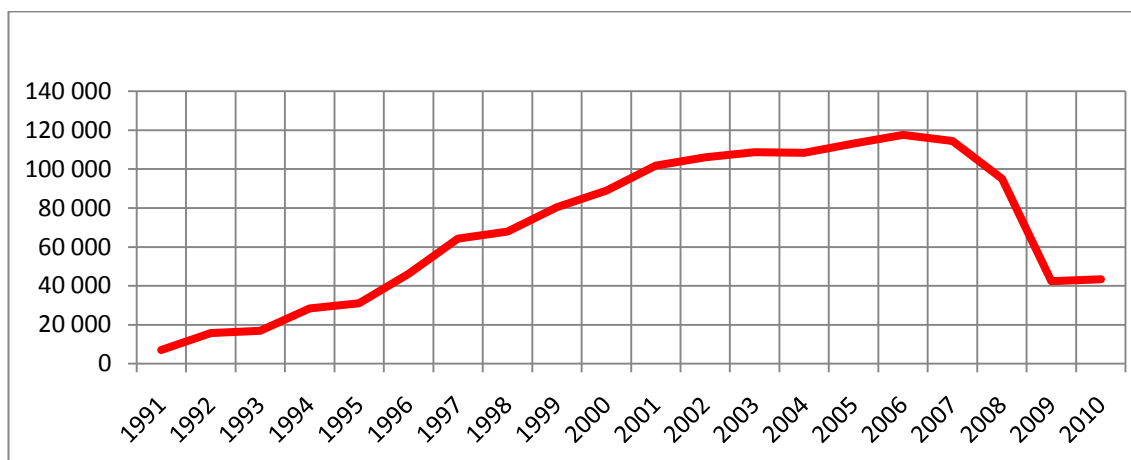
¹¹ VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

¹² BENDA, V., KELBLOVÁ, H., PULZ, J., VESELÁ, M.: *Leasing – právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů*, III. akt. vyd. Praha : RNDr. Ivana Exnerová - BOVA POLYGON, 2006. s. 341. ISBN 80-7273-132-7.

¹³ *MM Průmyslové spektrum* [online]. 2.2.2005 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingového trhu v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.mmspektrum.com/clanek/vyvoj-leasingoveho-trhu-v-cr>>.

Více o vývoji leasingu za posledních zhruba 20 let napoví následující graf.

Graf 1 Vývoj celkového objemu leasingu

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

Graf znázorňuje vývoj objemu uzavřených leasingových smluv v mil. Kč, tedy souhrnu pořizovacích cen movitých i nemovitých statků. Z grafu je jasně patrné, že od samého počátku, kdy se leasing začal na zdejším trhu prosazovat, docházelo k významnému plynulému nárůstu až do roku 2001, kdy se růst objemu leasingových obchodů zpomalil a kulminoval zhruba v roce 2007. V dalších dvou letech pak poklesl zhruba na úroveň roku 1996.

Celkový objem nově uzavřených leasingových smluv má od počátku postupnou narůstající tendenci. Je na první pohled zřejmé, že se leasing dostal do povědomí veřejnosti a stal se vyhledávanou formou financování jak movitostí, tak i nemovitostí. Graf znázorňuje data, která byla poskytnuta Českou leasingovou a finanční asociací.

K rokům 2005, 2006 roste objem i počet uzavíraných leasingových smluv prakticky bez přerušení, i když se v posledních letech trochu zpomalil. „Nepřerušovanou délkou a rychlými tempy tohoto růstu se řadí leasingový trh v ČR k nejrychleji se rozvíjejícím sektorům našeho finančního trhu. Jde zároveň o jeden z dlouhodobě nejdynamičtějších evropských leasingových trhů.“¹⁴

V roce 2008 dochází ke zlomu a zásadnímu obratu. Objem leasingu začíná strmě klesat. „Proti roku 2007, kdy kulminoval dlouholetý růst leasingového trhu v podmínkách

¹⁴ MM Průmyslové spektrum [online]. 2.2.2005 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingového trhu v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.mmspektrum.com/clanek/vyvoj-leasingoveho-trhu-v-cr>>.

ekonomické konjunktury, to představuje u největších patnácti společností pokles o 27,1%.¹⁵

V průběhu roku 2008 se zhoršovaly podmínky leasingového trhu spojené s vývojem úvěrového trhu a s ekonomikou celkově. „Ztížily se podmínky získávání refinančních zdrojů nebankovních finančních institucí. Leasingové, nebankovní, úvěrové a factoringové obchody byly ovlivněny klesajícími tempy ekonomického růstu a slábnoucí poptávkou po investičních i spotřebitelských finančních produktech.

Dále v roce 2008 postupně klesala tempa růstu HDP – z 5,4% v 1. čtvrtletí na 4,5% ve 2. čtvrtletí a na 4,2% ve 3. čtvrtletí, tento trend se dále prohloubil v závěrečných měsících r. 2008. Odpovídajícím způsobem klesaly investice i výdaje domácností. Relativně nízké úrokové sazby (ČNB snížila v prosinci repo sazbu až na 2,25%) neměly při omezování dostupnosti úvěrů přímý dopad na cenu nebankovních finančních produktů. Výraznější dopady na vývoj nebankovních finančních produktů v průběhu r. 2008 neměl vývoj inflace (její průměrná výše dosáhla na konci roku 6,3%). Nezaměstnanost, která ovlivňuje především poptávku a rizika ve spotřebitelských úvěrech a ve spotřebitelském leasingu, dosáhla na konci roku 2008 6%.¹⁶

Má-li se tato práce zabývat vývojem leasingu v ČR, nelze nezhodnotit rok 2009, tedy rok ekonomické recese. Ekonomické prostředí se zhoršovalo, což vedlo k poklesu poptávky. Poskytovatelé jak leasingu, tak spotřebitelských úvěrů reagovali na vývoj ekonomiky zpřísněním kritérií pro hodnocení zákazníků. Byli tedy nuceni odmítat i řadu méně bonitních poptávek. V roce 2009 pokračoval reálný pokles ekonomiky. V 1. čtvrtletí poklesl HDP o 3,4 %, ve 2. čtvrtletí to bylo o 4,9 % a ve 3. čtvrtletí o 4,1 %. Celkově došlo v roce 2009 k poklesu HDP o 3,9 %. Zápornému růstu odpovídaly jak snížené investice podniků, tak i omezené výdaje domácností. Pokles mohla ovlivnit také vyšší nezaměstnanost, která se z lednových 6,8 % zvýšila na konci roku na 9,2 %. Proti roku 2008, kdy došlo k cca čtvrtinovému meziročnímu poklesu leasingu movitých věcí,

¹⁵ *Leasing poradce* [online]. 2009 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingu a jiných finančních služeb leasingových společností za rok 2008. Dostupné z WWW: <<http://www.leasing-poradce.cz/news/vyvoj-leasingu-a-jinych-financnich-sluzeb-leasingovych-spolecnosti-za-rok-2008/>>.

¹⁶ ČLFA, *Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v r. 2008*. Praha: ČLFA, 2009.

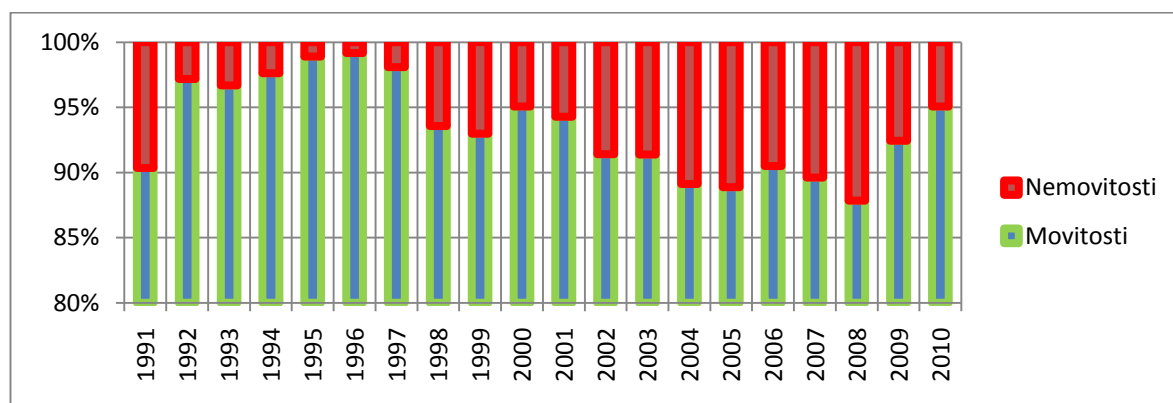
došlo u největších patnácti společností k poklesu o 53,3 %. Tyto údaje se týkají financování movitých věcí, tedy leasingu strojů, zařízení a dopravních prostředků.¹⁷

V roce 2010 došlo k mírnému oživení ekonomiky, což vedlo také k mírnému růstu poptávky po většině nebankovních finančních produktů. To se projevilo i v meziročním růstu leasingu movitých věcí. Přesto však došlo jen k nepatrnému růstu. Poptávka byla nadále ovlivněna přetrvávající stagnací investic a výdajů domácností. Celkový objem leasingu vzrostl oproti roku 2009 o 3,5 %.¹⁸

4.1.1 Srovnání vývoje movitého a nemovitého majetku

Neméně zajímavým pohledem na vývoj leasingu je jistě i srovnání jeho využití v případě pořízení movité a nemovité věci. Detailnější náhled opět přiblíží následující graf, na kterém je zobrazeno, v jakém poměru byly financovány movitosti a nemovitosti.

Graf 2 Vývoj podílů nemovitostí na celkovém objemu leasingu

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

Je již patrné z prvního pohledu, že leasing byl a je využíván k financování především movitých věcí (viz stupnice procent v redukovaném grafu). Co se týká nemovitostí,

¹⁷ ČLFA, *Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v r. 2009*. Praha: ČLFA, 2010.

¹⁸ ČLFA, *Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v r. 2010*. Praha: ČLFA, 2011.

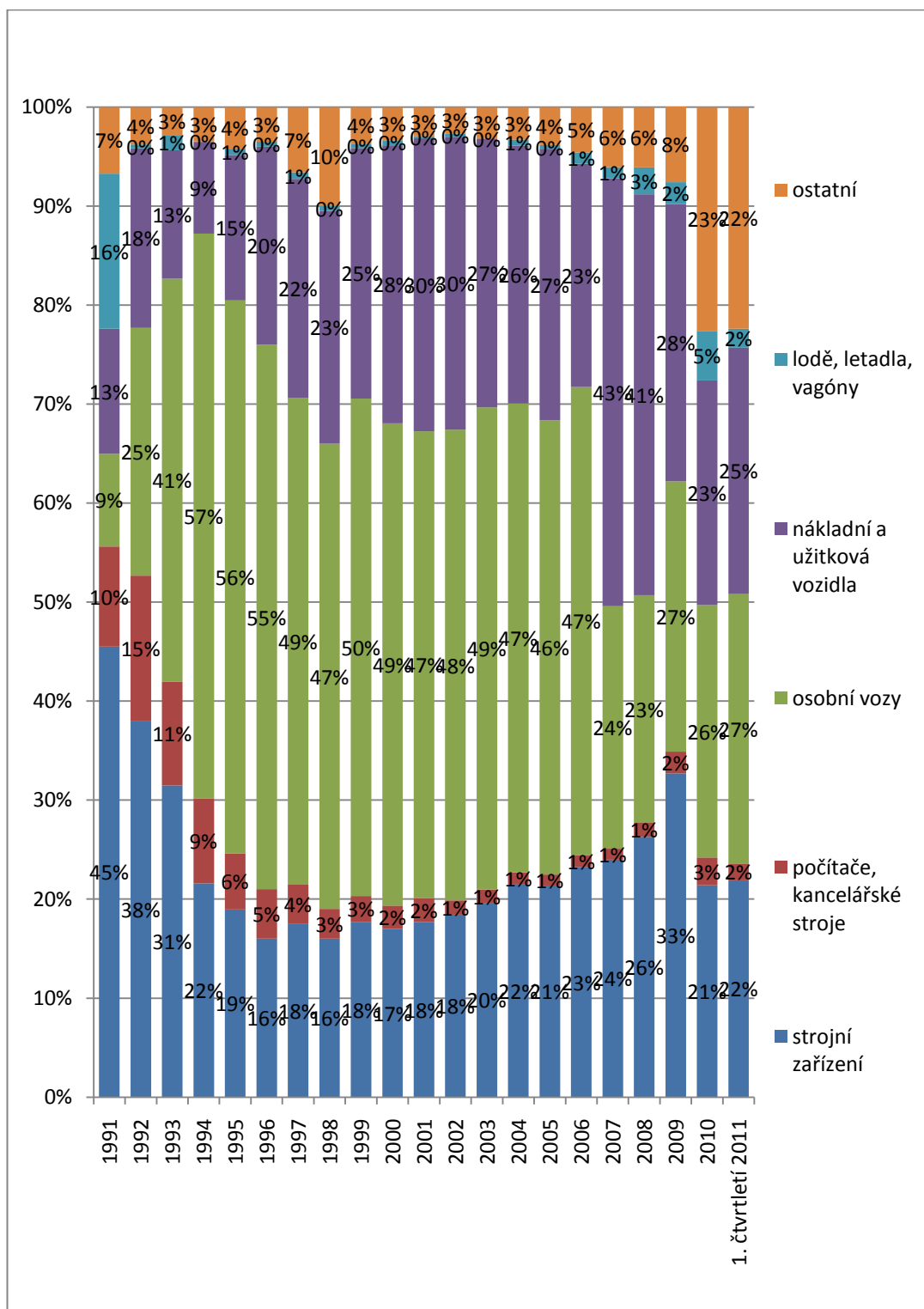
jedná se o podíl zhruba do 10% na celkových objemech leasingu, s malými výjimkami. Takovou výjimkou je např. rok 2008, kdy movitosti byly financovány leasingem z 88 %. Na počátku období, tedy v roce 1991 byly zastoupeny nemovitosti z 10% a ihned v roce následujícím došlo k extrémnímu propadu na 3%. K nárůstu došlo pozvolna s výkyvy v roce 1997. Po již zmíněném roce 2008 dochází ovšem opět k propadu.

4.1.2 Analýzu vývoje objemu leasingu jednotlivých komodit movitého majetku

Pro detailní prozkoumání vývoje se podíváme na analýzu vývoje objemu leasingu jednotlivých komodit movitého majetku.

Z grafu lze vyčíst, jak se v jednotlivých letech vyvíjel podíl jednotlivých komodit. Na začátku zkoumaného období dosahuje velkého podílu, 45%, strojní zařízení, dále s 16% letadla, a ostatní s podílem kolem 10%. Tento stav lze přisoudit faktu, že se na našem trhu leasing, jako finanční nástroj, teprve zaváděl a byl v povědomí zejména firem. Ty jej využívaly k pořizování investic a obnově majetku. Podíl jednotlivých segmentů se však postupem doby proměnil a velké zastoupení získaly dopravní prostředky, které jsou dnes velmi významnou komoditou z hlediska financování pomocí leasingu. Zejména osobní automobily jsou velmi sledované a lze na nich také demonstrovat vývoj leasingového trhu. Svou roli hraje i skutečnost, že se leasing stal velmi rozšířeným a oblíbeným mezi fyzickými osobami a to zejména z hlediska nákupu osobního vozu. Neméně důležitým segmentem jsou také nákladní a užitková vozidla včetně lehkoužitkových vozidel. Mnoho firem financovalo nákup služebních vozů právě pomocí leasingu.

Graf 3 Podíl jednotlivých komodit na celkových objemech leasingu

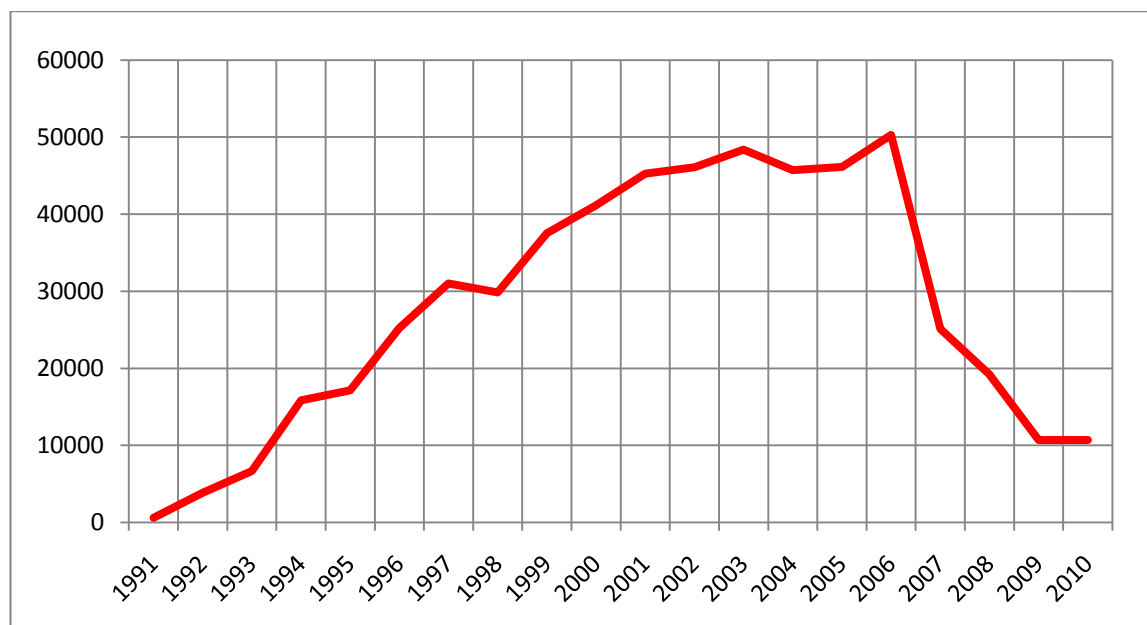
Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

4.1.3 Vývoj leasingu osobních vozů

Rozhodně je zajímavé přiblížit vývoj financování osobních vozů pomocí leasingu, jelikož si leasing drtivá většina veřejnosti spojuje právě s nákupem automobilu. Dle údajů České leasingové a finanční asociace dosáhl v roce 1991 objem leasingu osobních automobilů 601 mil. Kč, v roce 1992 již 3846 mil. Kč. Navíc v roce 1992 se již jedná o objem pouze České republiky v rámci ČSFR, jelikož slovenská data nebyla zpracována. Dále v roce 1993 dosahuje leasing osobních vozů objemu 6664 mil. Kč, rok 1994 dosahuje 15 869 mil. Kč, 1995 17 119 mil. Kč, 1996 25 223 mil. Kč, 1997 31 018 mil. Kč atd.

Lépe nám vývoj segmentu osobních vozů přiblíží následující graf.

Graf 4 Vývoj objemu leasingu osobních vozů za posledních 20 let

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

Stejně jako celkový objem leasingu, tak i leasing osobní vozů kulminoval zhruba v roce 2007. Poté dochází k pádu a ústupu této formy financování. Zpočátku docházelo k obrovskému rozmachu. Leasing se stal vyhledávanou formou financování k nákupu automobilu nejen u podniků, ale i u domácností. Odpadá nutnost spoření a nákup

nového vozu se stává dostupnějším pro vícero českých rodin, které by si jej jinak dovolit nemohly. Nebo by nebyly schopny ušetřit částku, kterou by bylo nutné na nákup vynaložit. Drtivá většina nákupů nových vozů tedy probíhala právě pomocí leasingu a to i přesto, že na počátku sledovaného období se nejednalo z dnešního pohledu o nic výhodného. Celková pořizovací cena vozu se vyšplhala řádově až o třetinu, bylo nutné složit vysokou akontaci a bylo kratší i splátkové období, zpravidla 36, příp. 42 měsíců. V dnešní době je standardem rozložení splátek na 60 až 72 měsíců při nákupu nového vozu. Leasingové společnosti lákají své zákazníky na různé bonusové akce v podobě 0 % akontace, nulového navýšení, výhodného pojištění či širší výbavy vozu v případě financování právě leasingem, jako je např. klimatizace zdarma, zimní pneumatiky a podobně.

Přesto se mezi domácnostmi stále více začíná prosazovat spotřebitelský úvěr jako zdánlivě výhodnější alternativa pro financování osobního automobilu. Finanční instituce nabízejí ve svém portfoliu služeb širokou paletu takovýchto produktů kombinovaných se zvýhodněným úročením pro stávající klienty. Tedy klienty, kteří mají otevřený svůj bankovní účet v té konkrétní bance či jiné závazky v podobě např. hypotéky nebo jiného druhu úvěru s pravidelnou a bezproblémovou platební morálkou. Takové vyřízení spotřebitelského úvěru je vcelku rychlou a nenáročnou záležitostí. Svou další velkou roli hrají výhody úvěru oproti leasingu. V našem případě nákupu osobního vozu se jedná o vlastnictví tohoto automobilu. Při nákupu na úvěr se ihned stává majetkem kupujícího a je zcela v jeho kompetenci, jak s ním dále bude nakládat. V případě leasingu plynou nájemci určité povinnosti, které navyšují cenu. Jedná se o nutnost havarijního pojištění a dále o dodržení povinnosti servisních prohlídek v autorizovaném servisu, který je často nákladnější. Právě tato hlediska jsou v dnešní době rozhodující pro českého spotřebitele. Jedná se tedy o výši měsíční splátky, formu vlastnictví a další závazky v podobě dodatečných nákladů. Nehledě na to, že vozidlo financované neúčelovým spotřebitelským úvěrem není na úvěr nikterak vázané a je možné jej kdykoli prodat a případný dluh splatit, popřípadě získané prostředky použít jinak. Předčasné splacení bývá dnes již standardně také bez poplatku.

4.1.4 Vývoj operativního leasingu

Je velmi důležité podívat se na vývoj operativního leasingu, který je stále více v oblibě a jeho podíl neustále roste.

Jak již bylo zmíněno, základní rozdíl mezi operativním a finančním leasingem je ten, že v případě finančního leasingu dochází po vypršení leasingové smlouvy k převodu majetku na nájemce. V případě operativního leasingu zůstává majetek nadále ve vlastnictví pronajímatele, tedy leasingové společnosti.

Operativní leasing je stále vztah mezi leasingovým pronajímatelem (leasingovou společností) a leasingovým nájemcem. Uzavírá se na smluvenou dobu pronájmu. Doba pronájmu při poskytování operativního leasingu je podstatně kratší, než je doba životnosti pronajímané věci.

Výhody operativního leasingu:

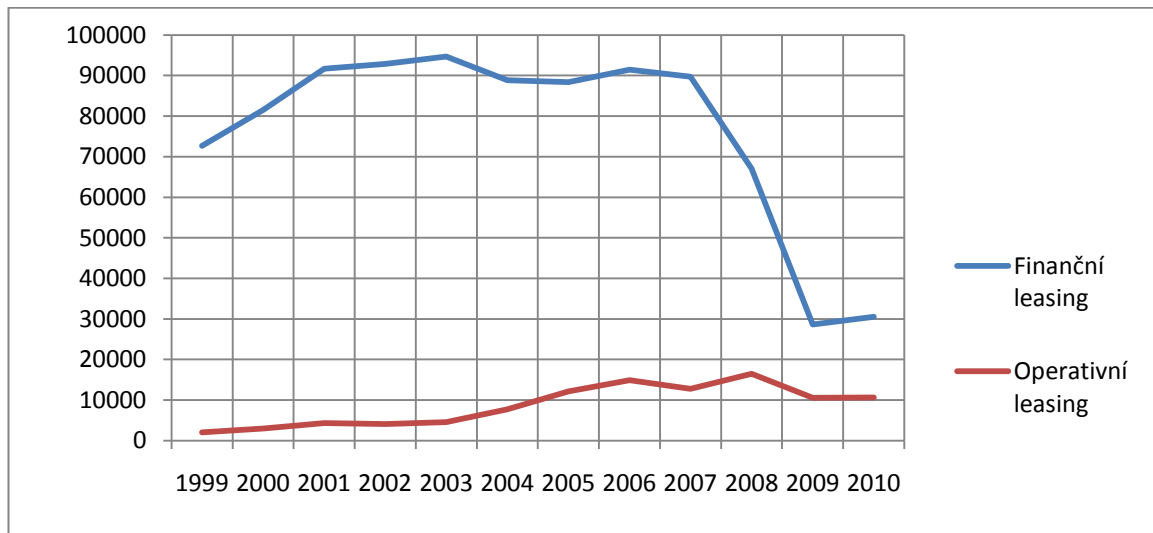
- rizika spojená s vlastnictvím, investiční rizika, riziko poklesu tržní hodnoty nebo riziko škody na věci nese pronajímatel (leasingová společnost);
- leasingová společnost se stará o provozuschopnost pronajímané věci;
- v případě škody je leasingová společnost povinna poskytnout podobnou náhradní věc;
- leasingová smlouva je vypověditelná a pronajímatel nese všechna rizika, která plynou z vlastnictví majetku;
- úspora času a administrativy;
- odpadá starost s prodejem opotřebovaného majetku.

Nevýhody:

- nevýhodou mohou být omezená vlastnická práva k věci, nakládání s věcí a možnosti úprav jsou limitovány.

Operativní leasing je v posledních letech na vzestupu. Graf lépe napoví, jak se vyvíjel.

Graf 5 Vývoj operativního leasingu

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

Na českém trhu dnes působí několik renomovaných společností, které se zabývají poskytováním operativního leasingu. Zaměříme se na oblast operativního leasingu osobních či užitkových vozidel. Samozřejmě, že s operativním leasingem se můžeme setkat i např. v případě počítačové techniky, kdy si společnost pronajímá kompletní vybavení počítačovou technikou od stolních počítačů, notebooků až po tiskárny, skenery, kopírky atd. Součástí je, nebo může být i péče o softwarové vybavení, jeho aktualizace atd. Operativní leasing se týká i nemovitostí.

Tato práce se však, jak již bylo zmíněno, nyní zaměří na osobní a užitkové vozy. Jedná se totiž o oblast, ve které se tato forma financování začíná velmi prosazovat a která velmi vhodně vykresluje podstatu operativního leasingu, resp. jeho výhody a nevýhody. V souvislosti s nabídkou leasingových společností poskytujících operativní leasing se zcela jistě setkáme s pojmem full-service leasing. Jedná se o službu operativního leasingu spojenou s kompletním servisem, jaký taková služba vyžaduje. Tedy v případě vozidel o kompletní správu firemního vozového parku. Mimo financování vozidel a po vypršení leasingové smlouvy jejich odkupu, se nabízejí doprovodné služby, jako např.

sjednání výhodného havarijního pojištění, bezplatná výměna pneumatik (zimní, letní), servisní služby zajištěné či koordinované přímo leasingovou společností, asistenční služby, poskytnutí tankovacích karet ve spolupráci se spřízněnou sítí čerpacích stanic, poskytnutí náhradního vozidla atd. Celkový výčet služeb končí až u mytí a čištění vozidel, ale to už jsou velmi nadstandardní služby, poskytované v rámci konkurenčního boje.

Na českém trhu se nyní vyskytuje několik společností poskytujících operativní leasing. Za zmínku stojí ty nejznámější s největšími tržními podíly.

Jako první lze uvést společnost Lease Plan ČR s.r.o., která má nyní zhruba 40% podíl na trhu operativního leasingu a spravuje více než 21 000 vozidel. Spolupracuje s velkými společnostmi, kterým pečuje o vozový park (Metrostav, Radiokomunikace nebo i město Beroun) a její doprovodné služby v rámci operativního leasingu se rozšiřují i na e-learning školení řidičů, e-invoicing (elektronickou fakturaci), elektronickou knihu jízd atd.

Další důležitou společností je nepochybně Business Lease s.r.o. působící na českém trhu 14 let. Tato společnost dokonce vsadila na úzkou spolupráci se zástupci automobilek Peugeot, Toyota, Infinity a Alfa Romeo a kalkulace měsíčních splátek jsou zveřejněny přímo v reklamních materiálech konkrétních modelů, které společnost nabízí v rámci operativního leasingu konečnému spotřebiteli.

Dále stojí za zmínku společnosti ARVAL, ALD Automotive, Hertz Lease, Škofin. Operativní leasing již začínají poskytovat i samotné finanční instituce jako Česká spořitelna, ČSOB. Stává se i součástí nabídky jednotlivých dealerů automobilových značek.

Bude vhodné blíže zmínit například aktivity společnosti Škofin. Tato společnost je velmi známá leasingová společnost působící na českém trhu již od roku 1993. Zabývá se především financováním vozidel koncernu Volkswagen, tedy vozidel značek Škoda, Volkswagen, Audi a Seat. Ve své výroční zprávě z roku 2008 zmiňuje, že se více zaměří na oblast operativního leasingu, jehož podíl roste a dosáhl 20% smluv Škofinu (vedle finančního leasingu a spotřebitelského úvěru). Nehledě na to, že se v souvislosti s tím společností významně rozšířily možnosti obchodu s ojetými vozy. Tedy právě s vozy, které se vrací zpět po vypršení leasingových smluv.

Z analýzy rozšiřování služeb těchto společností v posledních letech je patrné, že se do operativního leasingu vkládají větší naděje než do finančního leasingu a že se aktivity leasingových společností zaměřují právě tímto směrem. I přesto, že je operativní leasing doménou především firemních klientů, není bezvýznamnou ani jeho nabídka pro fyzickou osobu, pokud využívá automobil ve větší míře (obecně se zmiňuje nájezd více jak 20 tis. km ročně) a je nucena k pravidelné obměně svého osobního automobilu. Zde již však záleží na konkrétní situaci. Jak bylo zmíněno, míře využití automobilu, příjmu fyzické osoby, každodenní potřebě vozu a jeho průměrné náklady na údržbu ve srovnání s měsíční splátkou operativního leasingu, finančního leasingu a spotřebitelského úvěru, jako dalšími formami financování. Nelze opomenout i výhody a nevýhody. V případě operativního leasingu nájemce po uplynutí doby nájmu v tomto případě osobní automobil vrací bez jakékoli další náhrady. U finančního leasingu se po uhrazení zbývající hodnoty (která dosahuje většinou výše měsíční splátky) převádí majetek, v našem případě osobní vůz, do vlastnictví nájemce. V rámci měsíčních splátek operativního leasingu hradí klient amortizaci vozu a zákonem předepsané platby (silniční daň, zákonné pojištění, poplatky za rádio umístěné ve voze). Z podstaty spotřebitelského úvěru je předem jasné, že se fyzická osoba stává vlastníkem vozu ihned, splácí „pouze“ výši úvěru finančnímu ústavu, která mu jej poskytla. Z úvěru neplnou žádné další povinnosti ani závazky, jako je nutnost havarijního pojištění nebo servis u autorizovaného dealera po dobu leasingu a podobně.

4.2 Současná situace leasingu v ČR

V současné době jsou i v České republice leasingové obchody ovlivněny ekonomickou situací ve světě, i když dnes již dochází k pozvolnému oživení trhu. V posledních letech, zejména v letech 2009-2010, došlo k obrovskému propadu leasingových obchodů. Bylo to způsobeno zejména ekonomickou recesí, neochotou ekonomických subjektů investovat a stejně tak i neochotou domácností se zadlužovat. Jistou měrou přispěla i vzrůstající nezaměstnanost.

Nelze opomenout ani postupný ústup leasingu na úkor spotřebitelských úvěrů. Tento trend je znatelný již několik let. Projevuje se zejména v oblasti financování motorových vozidel. Tato oblast je však z hlediska financování leasingem stěžejní, především pak

leasing osobních automobilů. Získání spotřebitelského úvěru již není tak složité jako dřív, zejména u bonitních klientů bank, kteří mají u stejného bankovního ústavu otevřen dlouhodobě účet a mají bezproblémovou platební morálku z minulých let. Pak uzavření takové úvěrové smlouvy trvá i jenom několik málo minut. Stejný přístup k úvěru mají i podniky, které mají možnost získat výhodné podmínky úročení. Dříve bylo mnohem jednodušší získat leasing, neexistovala široká nabídka spotřebitelských úvěrů jako teď. Dnes některé leasingové společnosti, nebo i samotné banky rozšiřují své portfolio služeb i o účelové půjčky, tedy úvěry, kdy na základě sepsané smlouvy zapůjčí finanční částku formou proplacení faktury za vybranou věc. Příkladem může být finanční produkt GE AutoCredit od GE Money Bank, tedy forma spotřebitelského úvěru účelově zaměřeného na koupi osobního vozu. K poskytování úvěrů se uchyluje v návaznosti na dnešní trend i široká paleta leasingových společností.

Jistou změnou „podporující“ přednost úvěru před leasingem v případě financování osobního vozu se stala novelizace zákona o spotřebitelském úvěru č. 145/2010 Sb., kdy od 1.1.2011 mají možnost leasingoví nájemci odstoupit od smlouvy do 14 dnů. Mezi leasingovými společnostmi rázem vzrostla obava, že si z nich zákazníci udělají autopůjčovny. Problém je i v tom, že cena vozu klesá po převzetí klientem rázem až o několik desítek tisíc korun, ovšem v případě leasingu zůstává až do splacení v majetku leasingové společnosti. V návaznosti na tuto skutečnost zrušily některé společnosti nabídku finančního leasingu pro fyzické osoby a ponechaly pouze možnost úvěru. Jedná se o společnosti Unicredit Leasing, Credium a ČSOB Leasing. Např. společnost Škofín k tomuto kroku nepřistoupila, uvedla však, že jejich klienti volí již v dnešní době pro pořízení nového vozu z 80 % úvěr.¹⁹

4.2.1 Legislativní změny po roce 2008

Jak je z vývoje objemu leasingu za poslední roky patrné, od roku 2008 dochází ke znatelnému propadu leasingových obchodů. Tento pokles přetrvával v dalších letech a i přes mírné oživení trvá tento stav dodnes. Leasingové obchody zasáhla ekonomická recese ve světě, neochota k investování ekonomických subjektů i domácností. Důležité jsou i legislativní změny od 1.1.2008, které leasingové obchody významně ovlivnily.

¹⁹ IDNES.CZ [online]. 6.1.2011, 6.1.2011 [cit. 2011-01-06]. Nejsme autopůjčovny, tvrdí leasingové firmy a službu ruší. Dostupné z WWW: < http://ekonomika.idnes.cz/nejsme-autopujcovny-tvrdi-leasingove-firmy-a-sluzbu-rusi-pne-ekonomika.aspx?c=A110106_153330_ekonomika_fih>.

Došlo k řadě změn, které daňovou výhodnost leasingu zmenšují, a to zejména u finančního leasingu. Změny vyplývají z rozsáhlé novely ZDP (Zákona o dani z příjmu) provedené zákonem č. 261/2007 Sb., účinné od 1.1.2008. Další změny vstoupily v platnost 1.1.2009 a to v souvislosti s novelou ZDP provedenou zákonem č. 2/2009 Sb. Navíc ZDP stanovuje celou řadu podmínek, které musí být splněny, aby bylo možno placené nájemné uznat jako daňový základ. Zde hrozí, že při nesplnění podmínek ZDP se placené nájemné, které bylo původně daňově uznatelným nákladem (výdajem), může stát zpětně nájemným daňově neuznatelným.

§ 24 odst. 4 ZDP od 1.1.2009 zní takto:

Nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku, který lze podle tohoto zákona odpisovat, se uznává jako výdaj za podmínky, že:

- doba nájmu hmotného movitého majetku trvá nejméně minimální dobu odpisování uvedenou v § 30 odst. 1. U nemovitostí musí doba nájmu trvat nejméně 30 let. Doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve stavu způsobilém obvyklému užívání;
- po ukončení doby nájmu podle písmene a) následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem a nájemcem; přitom kupní cena najatého hmotného majetku není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování podle § 31 odst. 1 písm. a) tohoto zákona k datu prodeje.

Změna se týká především písmene a), kdy došlo v případě daňové znatelnosti k prodloužení doby pronájmu. Osobní automobily patřily do konce roku 2007 do odpisové skupiny 1a s dobou odpisování 4 roky. Od počátku roku 2008 byly přeřazeny do odpisové skupiny 2 s dobou odpisování 5 let. Tím došlo k prodloužení minimální doby pronájmu. Při vyšším vytížení automobilů může toto působit potíže, jelikož roční nájezd km dosahuje desítek tisíc, vozový park je tak nutné obměňovat častěji než jednou za pět let.²⁰

²⁰ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Do konce roku 2007 byla pravidla taková, že minimální doba trvání finančního leasingu byla stanovena na 20 % stanovené doby odepisování, nejméně však na 3 roky, u nemovitostí na 8 let.

4.2.2 Leasing a DPH

Problematika DPH je s účinností od 1.5.2004 upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o DPH. Tento zákon vnesl do systému výpočtu a uplatňování DPH celou řadu změn, které se přímo či nepřímo dotýkaly také leasingu. Jelikož byl tento zákon přijímán v průběhu roku 2004 ve velkém spěchu s cílem dosáhnout jeho platnosti již od data vstupu České republiky do EU, již velmi záhy po jeho schválení se ukázalo, že obsahuje celou řadu chyb a nejasností, které bylo nutné odstranit. Proto došlo s účinností od 1.1.2005 k jeho rozsáhlé novelizaci, a to zákony č. 635/2004 Sb. a č. 669/2004 Sb. a k dalším novelám (tentokrát však již spíše technického charakteru) došlo i v průběhu roku 2005, 2006 a 2007. Od 1.1.2008 byl ZDPH novelizován zákonem č. 261/2007 Sb. Nejvýznamnější změnou v této souvislosti je zvýšení snížené sazby daně počínaje rokem 2008 z 5 % na 9 %. K opětovné novelizaci došlo s účinností k 1.1.2009 zákonem č. 302/2008 Sb., který přináší významné změny i do oblasti leasingu. Před datem vstupu ČR do EU upravoval problematiku DPH zákon č. 588/1992 Sb., o DPH. K nejvýznamnějším změnám týkajícím se DPH a majícím přímý vztah k leasingu, přijatým v roce 2004 a účinným od 1.5.2004 patří:

- změna základní sazby DPH z 22 % na 19 %;
- zvýšení sazby DPH u finanční služby z 5 % na 19 %, tzn. že s účinností od 1.5.2004 došlo k přeřazení finančních služeb ze snížené sazby DPH do sazby základní;
- nemožnost odpočtu DPH u marže leasingové společnosti při leasingu osobních automobilů;
- DPH podléhají zálohy (rozumí se tím platby přijaté před datem uskutečnění vlastního zdanitelného plnění), a to za podmínek § 21 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

Leasing byl z hlediska ZDPH považován až do konce roku 2008 vždy za tzv. dílčí plnění ve smyslu § 21 odst. 9 ZDPH:

Dílčím plněním se rozumí zdanitelné plnění, které se podle smlouvy uskutečňuje ve sjednaném rozsahu a ve sjednaných lhůtách a nejedná se přitom o celkové plnění, na které je uzavřena smlouva. Dílčí plnění se považuje za uskutečněné dnem uvedeným ve smlouvě...

Od 1.1.2009 však bylo zrušeno ustanovení § 4 odst. 3 písm. g) ZDPH definující finanční pronájem. V návaznosti na tuto změnu bylo do § 13 odst. 3 ZDPH vloženo nové písm. d), podle kterého se považuje převod práva užívat najaté zboží nebo najatou nemovitost na základě smlouvy, která stanoví povinnost nájemce nabýt zboží nebo nemovitosti, které jsou předmětem smlouvy. Tento vztah již od roku 2009 nebude chápán jako dílčí plnění podle § 21 odst. 9 ZDPH, nýbrž jako dodání zboží s datem uskutečnění zdanitelného plnění podle § 21 odst. 3 písm. d) ZDPH. V ostatních případech je v souladu s § 14 odst. 1 ZDPH obdobný převod práva nově považován za poskytnutí služby, a to především v případě, kdy má nájemce pouze oprávnění k odkupu najatého zboží. V tomto případě i nadále bude tento vztah chápán jako dílčí plnění dle § 21 odst. 9 ZDPH.

Leasing tedy podléhá DPH. Výjimky jsou uvedeny v § 56 odst. 3 a násl. ZDPH.

Od okamžiku účinnosti zákona č. 235/2004 Sb. podléhá drtivá většina všech zdanitelných plnění, a tedy i nájemních vztahů, které nejsou od DPH osvobozeny, základní sazbě DPH, tj. 19 %.²¹

²¹ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

5 Porovnání leasingu s úvěrem

Nyní bude porovnán leasing s úvěrem. Tzn. jeho výhodnost pomocí matematických metod, administrativní náročnosti, zatížení. Porovnán bude i jejich vývoj za poslední roky.

5.1 Porovnání výhodnosti pomocí matematických metod

Financování investic leasingem je velmi blízké financování pomocí různých forem dlouhodobých úvěrů. Zvyšování podílu úvěrů i leasingu na financování podnikových investic zvyšuje podnikové finanční riziko. U obou případů se leasingový nájemce, či žadatel o úvěr zavazuje hradit po delší dobu splátky, zahrnující úmor určité částky (úvěru, pořizovací ceny) a úrok. Nemožnost splácet tyto splátky vede ke stejným důsledkům: zhoršování platební situace, hrozba konkurzního řízení.²²

„Finanční teorie i leasingová praxe vytvořily řadu modelových postupů, které mají sloužit k porovnání ekonomické výhodnosti leasingu či koupě na úvěr.

Při rozhodování mezi leasingem a úvěrem je třeba respektovat tyto hlavní faktory:

- daňové aspekty – odpisový, úrokový a leasingový daňový štít (daňové úspory), různá daňová zvýhodnění investic při pořízení;
- úrokové sazby z dlouhodobých úvěrů a systém úvěrových splátek;
- sazby odpisů a zvolenou metodu odepisování majetku v průběhu životnosti;
- leasingové splátky, jejich výši a průběh v rámci doby leasingu;
- faktor času, vyjádřený zvolenou diskontní sazbou pro aktualizaci peněžních toků spojených s úvěrem či leasingem.²³

²² VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

²³ VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

5.1.1 Čistá výhoda leasingu

$$\check{C}VL = K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+i)^n},$$

kde $\check{C}VL$ je čistá výhoda leasingu,

K – kapitálový výdaj,

L_n – leasingové splátky v jednotlivých letech životnosti,

d – daňová sazba,

O_n – daňové odpisy v jednotlivých letech životnosti,

n – jednotlivé roky životnosti,

N – doba životnosti,

i – úrokový koeficient upravený o vliv daně.

$$i = u(1-d),$$

kde u je úroková sazba z úvěru.

Z výše uvedené rovnice je patrné, že pokud je $\check{C}VL$ kladná, je výhodnější použít k financování daného předmětu leasing, v opačném případě je výhodnější využít úvěr.

Modelový příklad:

Nákup osobního automobilu VW Golf VI společností Stamat, s.r.o. v pořizovací ceně 456 000,- Kč s DPH. Délka splatnosti 60 měsíců. K dispozici máme jak nabídku leasingové společnosti, tak i nabídku banky na neúčelový spotřebitelský úvěr.

Nabídka leasingové společnosti :

výše splátky: Kč 7 310,-/měsíčně,

splátky v 1. roce užívání: Kč 178 920,- za rok,

splátky v dalších letech užívání: Kč 87 720,- za rok.

Nabídka bankovního ústavu na spotřebitelský úvěr neúčelový:

výše splátky: Kč 9 841,-/měsíčnětedy 118 092,- ročně,

výše úroku: 10,11 % p. a.

Výpočet:

K (kapitálový výdaj) = 456 000,-

N (doba životnosti) = 5 let,

d (sazba daně právnických osob) = 19 %,

i (úroková míra) = 0,1011 x (1 - 0,19) = 8,1 %,

O_n (výše daňových odpisů automobilu v jednotlivých letech).

Rovnoměrný odpis = vstupní cena x roční odpis. sazba/100.

Dle § 31 odst. 1 písm. a) ZDP činí roční odpisové sazby pro odpisovou skupinu 2 v prvním roce odpisování 11 a dalších letech odpisování 22,25. Rovnoměrné roční odpisy automobilu v letech 2011 – 2015 se tedy vypočtou takto:

Rovnoměrný odpis za rok 2011: $O_{2011} = 456\,000 \times 0,11 = 50\,160$ Kč.

Rovnoměrné odpisy v letech 2012 – 2015: $O_{2012-2015} = 456\,000 \times 0,2225 = 101\,460$ Kč.

Bude-li automobil odepisován zrychleně, je nutno postupovat podle § 32 ZDP.

Zrychlený daňový odpis v prvním roce odpisování se vypočte jako:

zrychlený odpis v 1. roce = vstupní cena/ K_1 ,

kde K_1 je koeficient odpisování pro příslušnou odpisovou skupinu stanovený v § 32 ZDP v prvním roce odpisování.

Zrychlené daňové odpisy v dalších letech odpisování se pak vypočtou jako:

zrychlený odpis v dalších letech odpisování = $2x$ zůstatková cena/ $K_2 - n$,

kde K_2 je koeficient odpisování pro příslušnou odpisovou skupinu stanovený v § 32 ZDP v dalších letech odpisování a n je počet let, po které už bylo z daného majetku odpisováno (takže např. ve druhém roce odpisování je $n = 1$).

Hodnota koeficientů pro zrychlené odpisování pro odpisovou skupinu 2 je určena v § 32 odst. 1 ZDP a činí $K_1 = 5$, $K_2 = 6$. Dosazením do výše uvedených vzorců dojdeme tedy k těmto zrychleným odpisům:

Tabulka 1 Zrychlené odpisy modelového příkladu

Rok	Zrychlený odpis	Zůstatková cena
2011	91200	364800
2012	145920	218880
2013	109440	109440
2014	72960	36480
2015	36480	0

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Díky předchozím výpočtům jsou nyní k dispozici již všechny potřebné údaje k tomu, aby bylo možno spočítat čistou výhodu leasingu. Všechny veličiny, které budou dosazovány do vzorce pro výpočet čisté výhody leasingu, shrnuje následující tabulka:

Tabulka 2 Vstupní údaje pro modelový příklad

Kapitálový výdaj (K)	456 000 Kč
Doba životnosti (N)	5 let
Leasingová splátka v roce 2011 (L_{2011})	178 920 Kč
Leasingové splátky v letech 2012 - 2015 ($L_{2012 - 2015}$)	87 720 Kč
Daňová sazba (d)	19%
$i_{2011-2015}$	8,10%
Rovnoměrný odpis v roce 2011	50 160 Kč
Rovnoměrné odpisy v letech 2012 - 2015	101 460 Kč
Zrychlený odpis v roce 2011	91 200 Kč
Zrychlený odpis v roce 2012	145 920 Kč
Zrychlený odpis v roce 2013	109 440 Kč
Zrychlený odpis v roce 2014	72 960 Kč
Zrychlený odpis v roce 2015	36 480 Kč

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Varianta s rovnoměrnými odpisy

$$\begin{aligned} \check{C}VL &= K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+i)^n} = 456000 - \frac{178920 \times (1-0,19) + 0,19 \times 50160}{1+0,081} - \\ &\frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 101460}{(1+0,081)^2} - \frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 101460}{(1+0,081)^3} - \\ &\frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 101460}{(1+0,081)^4} - \frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 101460}{(1+0,081)^5} = \\ &456000 - 142764 - 77173 - 71332 - 65933 - 60942 = \underline{\underline{37855}} \end{aligned}$$

Varianta se zrychlenými odpisy

$$\begin{aligned} \check{C}VL &= K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+i)^n} = 456000 - \frac{178920 \times (1-0,19) + 0,19 \times 91200}{1+0,081} - \\ &\frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 145920}{(1+0,081)^2} - \frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 109440}{(1+0,081)^3} - \\ &\frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 72960}{(1+0,081)^4} - \frac{87720 \times (1-0,19) + 0,19 \times 36480}{(1+0,081)^5} = \\ &456000 - 149972 - 84390 - 72529 - 61980 - 61980 - 52613 = \underline{\underline{34515}} \end{aligned}$$

V obou případech vyšla čistá výhoda leasingu kladná, proto by bylo v tomto případě výhodnější zvolit pro financování automobilu VW Golf VI leasing.

5.1.2 Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr

Další metodou pro porovnání výhodnosti leasingu a úvěru je metoda diskontovaných nákladů na leasing a úvěr.

Při výpočtu budeme vycházet ze zadání z předchozího příkladu.

Nejprve provedem výpočet výdajů spojených s leasingem.

Tabulka 3 Výpočet nákladů spojených s leasingem

Rok	Splátka	Daňová úspora	Výdaj na leasing po zdanění
1	178 920	33 995	144 925
2	87 720	16 667	71 053
3	87 720	16 667	71 053
4	87 720	16 667	71 053
5	87 720	16 667	71 053
Celkem	529 800	100 662	429 138

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

Nyní přistoupíme k výpočtu výdajů spojených s úvěrem.

a) Úroky z úvěru

Roční splátka úvěru se vypočte:

$$A = N * \frac{i(1+i)^n}{(1+i)^n - 1}$$

V našem případě tedy činí Kč 120 630,-.

Tabulka 4 Výpočet nákladů spojených s úvěrem - úroky

Rok	Počáteční stav	Roční splátka	Roční úrok	Roční úmor	Konečný stav
1	456 000	120 630	46 102	74 528	381 472
2	381 472	120 630	38 567	82 063	299 409
3	299 409	120 630	30 270	90 360	209 049
4	209 049	120 630	21 135	99 495	109 554
5	109 554	120 630	11 076	109 554	-0

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

b) Úrok z úvěru a odpisy

Tabulka 5 Výpočet nákladů spojených s úvěrem – úrok z úvěru a odpisy

Rok	Roční splátka	Úrok	Odpisy	Celkové snížení daňového základu	Daňová úspora	Výdaje na úvěr po zdanění
1	120 630	46 102	50 160	96 262	18 290	102 340
2	120 630	38 567	101 460	140 027	26 605	94 025
3	120 630	30 270	101 460	131 730	25 029	95 601
4	120 630	21 135	101 460	122 595	23 293	97 337
5	120 630	11 076	101 460	112 536	21 382	99 248
Celkem	603 149	147 149	456 000	603 149	114 598	488 551

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

Nyní lze posoudit obě varianty.

Tabulka 6 Kvantifikace výdajů obou variant financování

Rok	Výdaj na leasing po zdanění	Odúročitel	Současná hodnota výdajů na leasing	Výdaj na úvěr po zdanění	Odúročitel	Současná hodnota výdajů na úvěr
1	144 925	0,92431	133 955	102 340	0,92431	94 594
2	71 053	0,85434	60 704	94 025	0,85434	80 330
3	71 053	0,78968	56 109	95 601	0,78968	75 494
4	71 053	0,72990	51 862	97 337	0,72990	71 047
5	71 053	0,67466	47 936	99 248	0,67466	66 958
Celkem			350 567			388 422

rozdíl	37 855
---------------	---------------

Zdroj: Vlastní schéma s vlastními výpočty dle: VALACH, Josef . *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 2. přeprac. . Praha : Ekopress, 2006. 465 s. ISBN 80-86929-01-9.

Z uvedených výpočtů opět vyplývá, že leasing je v tomto případě výhodnější a levnější o Kč 37 855,-.

5.2 Srovnání leasingu a úvěru z hlediska administrativní náročnosti a daňových dopadů

Obě formy financování mají své výhody a nevýhody. V případě, že podnik či domácnost nemá dostatek finančních prostředků, aby nakoupila potřebný majetek za hotové, je potřeba zvolit jeden z těchto způsobů. Rozhodnutí nebude vždy tak jednoznačné, jelikož vedle obecných podmínek bývají v nabídce různé akce. Tím může být leasing s 0 % navýšením, bonusy ve formě zvýhodněných konečných cen, zvýhodněné pojištění atd. Je však nutné při rozhodování vzít v potaz některé klíčové oblasti, jako je administrativní náročnost či daňový dopad.²⁴

5.2.1 Administrativní náročnost

Leasing ve srovnání s úvěrem je mnohem méně administrativně náročný a to již při sepsání smlouvy. K sepsání leasingové smlouvy obvykle stačí potvrzení o výši příjmu u fyzické osoby. V případě osob majících příjmy z podnikání se jedná o daňové přiznání, přehled o příjmech pro účely soc. a zdrav. pojištění. Pokud o leasing žádají osoby vedoucí účetnictví, je obvykle vyžadována účetní závěrka za minulé roky. V leasingových splátkách bývá již u zahrnuto pojištění, které sjednává také leasingová společnost.

V případě úvěru je náročnost vyšší. Pokud je však žadatel stálým klientem instituce, u které o úvěr žádá a nemá problém s platební morálkou, není dnes vyřízení úvěru již tak náročné, jako v případě, nových zákazníků. Vyšší je však požadavek na zajištění úvěru. Banky vyžadují ručitele již v případě nízkých částek. Výhodou proti leasingu je fakt, že kupující se stává ihned majitelem kupované věci od podpisu kupní smlouvy.²⁵

²⁴ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

²⁵ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

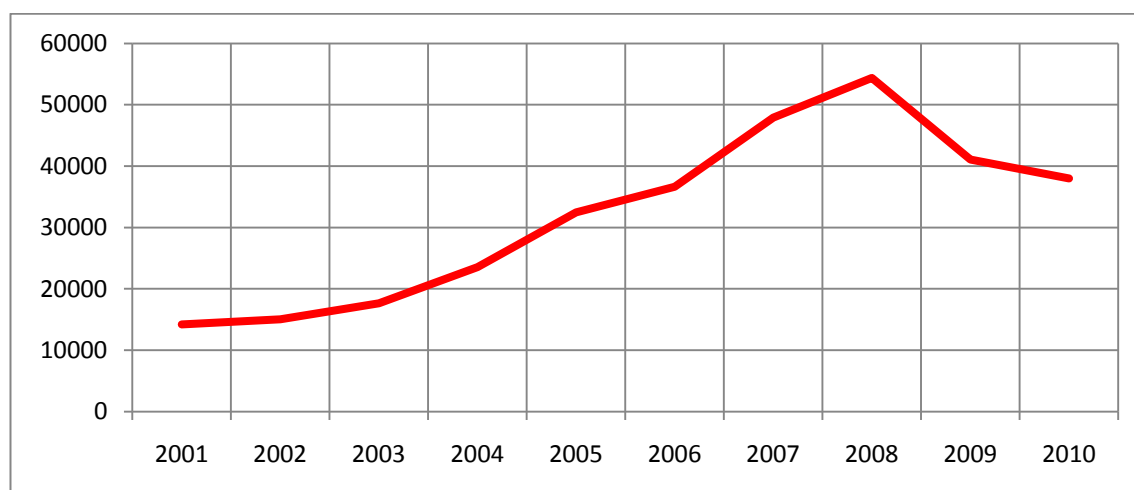
5.2.2 Daňové dopady

Požizuje-li majetek na leasing podnik, zajímá se i o hlediska daňových dopadů. Zde platí, že v případě nákupu na leasing je uznatelným daňovým nákladem hrazené nájemné, u úvěru jsou to úroky. V případě úvěru lze však promítnout do nákladů daňové odpisy pořízeného majetku.²⁶

5.3 Vývoj spotřebitelského úvěru na českém trhu

Pro porovnání je níže přiložen graf vývoje spotřebitelského úvěru. Je nastíněn vývoj od roku 2001 v mil. Kč. Objemy obchodů spotřebitelského úvěru vzrostly již od roku 2004 celkem vysokým tempem a kulminovaly v roce 2008. Poté i v tomto případě došlo k poklesu. V roce 2010 se obchody ustálily zhruba na úrovni roku 2006.

Graf 6 Vývoj spotřebitelského úvěru na českém trhu

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech, vlastní graf

²⁶ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

Z příloženého grafu je patrné, a také ze Zpráv České leasingové a finanční asociace vydaných v jednotlivých letech, že spotřebitelský úvěr se skutečně těší na českém trhu velké oblibě. Jak již bylo zmíněno v části hodnotící současný stav leasingového trhu, spotřebitelský úvěr zaujímá výsadní postavení zejména v oblasti nákupu dopravních prostředků.

6 Zhodnocení vývoje leasingu

Leasing se po sametové revoluci na českém trhu usadil velmi rychle a získal si oblibu jak mezi podniky, tak i mezi domácnostmi. Zpočátku byl jedinou alternativou financování v případě chybějící hotovosti. Toho si byly společnosti nabízející leasing vědomy a tomu odpovídaly i nevýhodnější podmínky. Akontace byly mnohem vyšší než dnes, délka leasingu naopak nižší. Postupně se však trh konsolidoval, upravily se podmínky a menší leasingové společnosti, které potřebovaly výrazné bankovní refinancování a které tedy byly životaschopné jen díky vyšším maržím, zanikly.

Obrovský nárůst leasingových obchodů kulminoval v roce 2007 a poté došlo k propadu až na polovinu objemů. Na vině je zejména probíhající ekonomická recese, neochota podniků k investicím, narůstající nezaměstnanost, která má také velký vliv na celkové objemy. Na trhu se však také dostal do obliby jiný finanční produkt, spotřebitelský úvěr jako další alternativa pro nákup majetku. Zpočátku vyšší administrativní náročnost, která by hovořila ve prospěch leasingu proti úvěru, klesá zejména u stálých a ověřených klientů finančních ústavů. Výhodou úvěru je oproti leasingu okamžité vlastnictví pořizovaného předmětu a flexibilní délka splácení. Pokud nakupuje podnik např. osobní automobil na leasing, je délka leasingové smlouvy stejná jako počet odpisovaných let. Tzn. dnes 5 let u osobních vozů. Lze soudit, že je to příliš dlouhá doba. Služební automobily mívají všeobecně velký proběh km a je potřeba je obnovovat častěji než jednou za 5 let. Stejně se to týká samozřejmě i užitkových vozů. I to může být jeden z důvodů, proč zažívá svůj boom operativní leasing. V tomto případě se jedná o krátkodobý pronájem, smlouva je vypověditelná, veškeré náklady na provoz a údržbu nese pronajímatel, stejně tak i riziko z provozu. Splátky v případě operativního leasingu zahrnují amortizaci vozů, doprovodné služby a povinné platby.

Leasing v posledních letech zažil propad a byl zčásti nahrazen spotřebitelskými úvěry. Dle mého názoru se však nejedná o formu financování, která zanikne. Podmínky pro získání leasingu se zjednodušují, konkurence na trhu vede k nižšímu úročení a bonusovým akcím. Záleží na konkrétním případě, zda zvolit leasing či úvěr. Na vzestupu bude zřejmě operativní leasing, který přináší nájemci především výhodu komplexního zajištění předmětu leasingu i souvisejících služeb, jehož výhody jsou pro podniky nesporné a jehož nabídka se rozšiřuje. Vyšší míra využití dopravních prostředků povede právě k této alternativě financování.

7 Závěr

V této bakalářské práci byl názorně popsán vývoj leasingu v České republice za posledních dvacet let. Na grafu byl demonstrován jeho mnohaletý rozvoj a následný rapidní pokles v posledních letech způsobený ekonomickou recesí ve světě, neochotou k investicím a úpravami v daňových zákonech.

Zároveň bylo zjištěno, že se na českém trhu těší stále větší oblibě spotřebitelský úvěr, jakožto nejbližší alternativa k leasingu. Je stále více využíván zejména v případě financování dopravních prostředků. Stejně tak dochází i k obrovskému rozmachu operativního leasingu, který může být velmi výhodnou alternativou zejména pro podniky nucené k časté obměně ať již služebních vozů nebo např. počítačové techniky.

Z hlediska finanční náročnosti není leasing méně výhodný než úvěr. Zatížení se v posledních letech vyrovnalo. Problémy jsou zřejmě způsob vlastnictví a délka leasingu vázaná na dobu odpisování majetku. Svou roli jistě sehrála lepší dostupnost spotřebitelských úvěru jak pro podniky, tak i pro domácnosti a zároveň možnost použití takto získaných finančních prostředků na nákup libovolného majetku.

I přes znatelný pokles v posledních letech bude zřejmě i nadále leasing vyhledávanou formou financování majetku. Očekává se pokračování růstu operativního leasingu. Finanční leasing byl zejména v oblasti dopravních prostředků z velké části nahrazen úvěry. Nabídka výhodných balíčků spolu s pojištěním, nulového navýšení, flexibilní doby splácení atd. však může leasingu dále zajistit stabilní pozici na trhu.

Literatura

Primární zdroje

Clfa.cz [online]. 2010 [cit. 2010-11-28]. Informace o trhu. Dostupné z WWW: <www.clfa.cz>.

Monografie

SOUČEK, E. *Statistika pro ekonomy*. 1. vyd. Praha : VŠE, 2007. 267 s. ISBN 978-80-86730-06-6.

Odborné knihy a časopisy

BENDA, V., KELBLOVÁ, H., PULZ, J., VESELÁ, M.: *Leasing – právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů*, III. akt. vyd. Praha : RNDr. Ivana Exnerová - BOVA POLYGON, 2006. s. 341. ISBN 80-7273-132-7.

ČICHOVSKÝ, Ludvík. *Jak pořídit stroje a zařízení leasingem?* . 1995. Ostrava : Montanex, 1995. 185 s. ISBN 80-85780-31-3.

VALOUCH, P. *Leasing v praxi, praktický průvodce*, 4. aktualizované vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. s. 128. ISBN 978-80-247-2923-7.

VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*, 2. vyd. Praha : EKOPRESS, 2005. s. 468. ISBN 80-86929-01-9.

VÁLEK, Vratislav; BÁČA, Jan. *Leasing : moderní způsob financování investic*. Praha : Management Press, 1994. 120 s. ISBN 80-85603-57-8.

Internetové zdroje

ČLFA - Česká leasingová a finanční asociace [online]. 2009 [cit. 2011-07-29]. Úprava leasingu v právu ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=41>>.

ČLFA - Česká leasingová a finanční asociace [online]. 2009 [cit. 2011-07-31]. ČLFA se představuje. Dostupné z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=1>>.

IHNED.CZ [online]. 1.10.2000 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingu v mezinárodních souvislostech. Dostupné z WWW: <<http://pravniciradce.ihned.cz/c1-12228350-vyvoj-leasingu-v-mezinarodnich-souvislostech>>.

IDNES.CZ [online]. 6.1.2011, 6.1.2011 [cit. 2011-01-06]. Nejsme autopůjčovny, tvrdí leasingové firmy a službu ruší. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/nejsme-autopujcovny-tvrdi-leasingove-firmy-a-sluzbu-rusi-pne-ekonomika.aspx?c=A110106_153330_ekonomika_fih>.

Leasing poradce [online]. 2009 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingu a jiných finančních služeb leasingových společností za rok 2008. Dostupné z WWW: <<http://www.leasing-poradce.cz/news/vyvoj-leasingu-a-jinych-financnich-sluzeb-leasingovych-spolecnosti-za-rok-2008/>>.

MM Průmyslové spektrum [online]. 2.2.2005 [cit. 2011-07-05]. Vývoj leasingového trhu v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.mmspektrum.com/clanek/vyvoj-leasingoveho-trhu-v-cr>>.

Přílohy

Příloha 1 Vývoj celkového objemu leasingu v letech 1991–2010

Rok	Objem leasingu v mil. Kč
1991	7 105
1992	15 804
1993	16 950
1994	28 490
1995	31 000
1996	46 247
1997	64 311
1998	67 894
1999	80 334
2000	88 889
2001	101 805
2002	106 089
2003	108 650
2004	108 334
2005	113 076
2006	117 546
2007	114 430
2008	95 070
2009	42 410
2010	43 340

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech

Příloha 2 Objemy movitostí a nemovitostí v letech 1991-2010

Rok	Objem leasingu movitostí v mil. Kč	Objem leasingu nemovitostí v mil. Kč
1991	6420	685
1992	15358	446,2
1993	16388	562
1994	27814	676
1995	30657	343
1996	45859	388,35
1997	63085	1226
1998	63528	4366
1999	74692,21	5641,88
2000	84494	4395
2001	95990	5815
2002	96973	9116
2003	99290	9360
2004	96556	11778
2005	100500	12576
2006	106363	11183
2007	102530	11900
2008	83510	11560
2009	39200	3210
2010	41200	2140

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech

Příloha 3 Objem leasingu osobních vozů v letech 1991-2010

Rok	Objem leasingu v mil. Kč
1991	601
1992	3846
1993	6664
1994	15869
1995	17119
1996	25223
1997	31018
1998	29858
1999	37520
2000	41161
2001	45262
2002	46100
2003	48382
2004	45719
2005	46125
2006	50284
2007	25110
2008	19207
2009	10702
2010	10712

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech

Příloha 4 Vývoj finančního a operativního leasingu v letech 1999-2010

Rok	Finanční leasing v mil. Kč	Operativní leasing v mil. Kč
1999	72633,6	2058,61
2000	81520	2974
2001	91663	4327
2002	92847	4126
2003	94685	4605
2004	88831	7725
2005	88367	12133
2006	91472	14891
2007	89714	12816
2008	67059	16451
2009	28655	10545
2010	30570	10630

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech

Příloha 5 Vývoj spotřebitelských úvěrů členů ČLFA v letech 2001-2010

Rok	Objem spotřebitelských úvěrů v mil. Kč
2001	14178
2002	15054
2003	17621
2004	23546
2005	32465
2006	36621
2007	47910
2008	54350
2009	41060
2010	38000

Zdroj: Zprávy ČLFA v jednotlivých letech